

H. BECKH

Sen o ráji ve vědomí lidstva

Jako mohutné snové obrazy vznášejí se nad dětstvím člověka vzpomínky na prapůvod, veliké obrazy Svatého písma, líčící vznik člověka ve světle a jeho sestup do světa země, ráj a pád do hříchu, svár bratří a potopu, praotce nového lidského pokolení, který přežil potopu. Za bajku má myšlení pozdějších pokolení, co takto k nám zaznívá jakoby z nepostižitelných dálav časů. Tma rozumu prostírá závoj zapomnění na vzpomínky dětství, do nichž padal ještě paprsek ztraceného světla ráje. Mrazem rozumu ztuhlo, co ve valících se pravěkých vodách bylo kdysi ještě proudícím životem. A vše, co sneslo školské vědění, aby vyložilo starý sen lidstva, tká jen stále hustší závoj zapomnění a působí, že duše tuhnou stále mrazivěji. S rájem ztrácela se vždy více člověku i vzpomínka na ráj. Vzpomínka, podle své podstaty sama nadsmyslová, žije dnes jen tím, co jí skýtá oblast smyslů. Neuchopuje již to, v čem má svůj původ všechn

smyslový život. Jenom v hlavě ještě žije, v srdci odumřela. Ve světle země zhaslo světlo nebes, které svítilo od počátku. Srdci, které si již nevzpomíná, stal se sen o ráji fatou morganou. Při všem bdění zevních smyslů spí lidská duše hlubokým spánkem.

Ale tím spánkem lidstva proniká něco jako vnitřní prožívání světla, v němž tu zřetelněji, tu šereji zasvítá sen o ráji. Slavnostně stál před otevřeným duševním zrakem starého Chaldejce, když vzhlížel k hvězdnému nebi a četl v něm svítící písmo vesmíru, v oné světelné pravlasti patriarchů, z níž se vystěhoval Abraham do země Kanaan. Něco jako vzpomínka na prasnělo zní ještě v biblickém jméně oné vlasti. V pološeru žil pak sen dále v duších patriarchů. Bylo to opět pod jiskřivým hvězdným nebem, když v osudově významné noci ještě jednou mocně zasvítíl před duševním okem Jakubovým. V nejjasnějším světle, ozařujícím daleké souvislosti vesmírného dění a vývoje lidstva, utvářel se pak v duchu toho, jemuž vděčíme za inspiraci Genese, v duchu Mojžíšově. V něm snoubilo se staré prožívání světla s onou silou Já, již bylo nesenó pozdější rozumové vědomí lidstva, tudíž s oním světlem pozemským, v němž staré světlo nebes pozvolna zhasínalo. »Od té doby nepovstal v Israeli prorok jako Mojžíš, kterého by Pán (Já jsem) poznal tváří v tvář«. Jen jednou ještě vyniká z temnoty věků vnitřní prožívání světla, dostupujíc oné výše, přehlížející souvislosti světové i lidstva, v nové moudrosti Šalamounově. V ní stává se sen o ráji

myšlenkou o stavbě chrámu, který pak ruka dovedného stavitele vytváří z látek země. V tajemných obrazech chrámu snoubí se minulost a budoucnost lidstva.

Staré prožívání světla se ve vědomí lidstva postupně stále více zatemňovalo. Podstata světelného světa ráje se vždy více ztrácela. Na věky byla by země odcizena světovým výšinám, kdyby se tyto samy s láskou k ní nesklonily. Do nehlubší noci země září n'ej- vyšší světlo světa, padá zjevení nejvyšší vesmírné lásky. V dítěti, jehož pozemská schrána měla se státí nádobou světla světa, stává se myšlenka o stavbě chrámu, sen o ráji sám člověkem. To vše žije ve vánočním příběhu evangelia a v obraze Grálu, sneseného dolů s hvězdných výšin zástupy andělů. Ve svátém Grálu shromažďují se paprsky zapomenutého prasu světa, aby se v budoucnosti země staly novým sluncem života.¹⁾

Hluboká inspirace duše lidu dala v dávné době dnu před Vánoce jméno »Adama a Evy«. Vzpomínka na ráj, obraz člověka v jeho nevinnosti, jak ji měl v dětství svého vzniku ve světle, ožívala ve světle Vánoc. V tomto světle, vzhlížejíc k vánoční hvězdě, čte lidská duše opět tajemství světa. Doznělé dávné vzpomínky lidstva mohou v tomto světle znovu ožiti.

V tomtéž světle chceme se zde pokusit čísti obrazné písmo první kapitoly Genese. Je toto možné nikoliv z dnešního vědomí, nýbrž tím, že duše nalézá přístup k vědomí, jež tyto obrazy stvořilo. Jak v jednotlivém

případě může být takový přístup nalezen, pokusíme se, pokud možno, ukázat. Hlavní věcí zůstává, že obrazy mluví samy sebou, že se v jejich teple může srdce rozníti, duše otevřít.